

Secolul XXI

Istorie recentă și futurologie

Secolul XXI

Istorie recentă și futurologie

Volum coordonat de Alex Cistelean

CARTIER
i s t o r i c

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel/fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

cartier.md

Cărțile Cartier pot fi procurate online pe shop.cartier.md

și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău.

Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău.

Tel.: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Librăria online, shop.cartier.md.

Tel.: 068 555 579. E-mail: vanzari@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România.

Tel./fax: (021) 210.80.51. E-mail: romania@cartier.md

Taxele poștale sunt suportate de editură.

Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Cartier istoric* este coordonată de Virgil Păslariuc

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Valentin Guțu

Coperta seriei: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoredactare: Marina Darii

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Alex Cistelean

SECOLUL XXI. ISTORIE RECENTĂ ȘI FUTUROLOGIE

Ediția I, aprilie 2021

© 2021, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Secolul XXI. Istorie recentă și futurologie/ volum coordonat de Alex Cistelean. –

[Chișinău]: Cartier, 2021 (Tipogr. „Bons Offices”). – 372 p. – (Cartier istoric/

colecție coordonată de Virgil Păslariuc, ISBN 978-9975-79-902-7).

Referințe bibliogr. la sfârșitul art. și în subsol. – 500 ex.

ISBN 978-9975-86-488-6.

316.42+32(082)

S 40

Cuprins

<i>Argument</i>	7
<i>Cronologia anilor 2000</i>	11
Florin Poenaru	
După 20 de ani	45
Claudiu Gaiu	
Moderație și catastrofă	63
Iulia Militaru	
Revoluția virală și istoricitatea intrasecțională. Un proiect de futurologie materialistă	71
Bogdan Ghiu	
Pre-zent – cu picioarele pe Pământ	84
Alexandru Vasile Sava	
Mixtape 20(-)20	90
Ruxandra Ivan	
Patru postdicții despre situația statului	121
Cosmin Cercel	
De la teoria la practica excepției: note asupra statului-națiune	135
Aurelian Giugăl	
Viitorul nostru a început alaltăieri	145
Corina Tulbure	
Ilegalizarea, o nouă modalitate de guvernare	155
Alexandru Polgár	
Era falsului perfect	166

Dan Neumann	
<i>Tertium non datur</i>	186
Vladimir Borțun	
Ce urmează după sfârșitul istoriei: moartea sau adaptarea neoliberalismului?	195
Cristian Nichitean	
„Dar dacă acesta nu mai e capitalism, ci ceva mai rău?”	206
Sorana Constantinescu	
România <i>queer</i> în context european: analiza istoriei recente și a traiectoriilor posibile	217
Tudorina Mihai și Carmen Radu	
Atacul ultraconservatorilor: despre mișcarea împotriva „ideologiei de gen” în România și principalele sale acțiuni	240
Laura Sandu	
Războiul conservatorilor cu „ideologia de gen”. O problematizare dinspre <i>queer</i> -feminismul de stânga	267
Liviu Antonesei	
Secolul XXI a început în 1990... ..	279
Cristian Cercel	
Prezentul fără viitor	284
Ioana Florea	
Acasă în secolul 21	297
Costi Rogozanu	
O lume minunată fără povești	311
Enikő Vincze	
Politica pandemiei, criza capitalismului și alte lumi posibile	317
Dan Ungureanu	
Fluxuri și refluxuri	340
Alexandru Matei	
Îngerul istoriei s-a oprit să facă pipi: putem rezolva ceva între timp?	347
Alex Cistelean	
<i>Epokhé</i>	357

Argument

20 de ani pot defini o epocă, pot marca sau prefigura direcția unui întreg secol. Ultimii 20, primii din 21, n-au fost, ce-i drept, săraci în evenimente: de la atentatele WTC la războiul împotriva terorii, de la primăvara arabă până la situația actuală critică din Orientul Mijlociu; de la maxima lărgire spre est a Uniunii Europene la începutul dezmembrării ei din vest, trecând prin austeritatea post-criză și contradicțiile economice și politice tot mai evidente dintre nordul și sudul său (mediate întotdeauna specific prin est), încheind cu militarizarea completă și fortificarea granițelor sale externe; de la mult trâmbițata victorie planetară a democrațiilor liberale și utopie a sfârșitului istoriei, la aparentul sfârșit al democrațiilor liberale occidentale de tip postbelic, tocmai la ele acasă, dar nu numai; de la euforia financiară a anilor 2000 la criza anilor 2010 și la stagflația prelungită la nivel mondial a ultimilor ani; de la Bush, la Obama, la Trump, trecând prin toată galeria de personaje pitorești care s-au perindat prin prim-planul scenei în toți acești ani (de la Berlusconi la Salvini, prin Renzi, de la Sarkozy la Macron, de la Junker și Schauble la Tsipras și Iglesias, trecând prin Erdoğan, Modi, Le Pen etc.); plus, nu în ultimul rând, ci poate chiar în primul, în ce privește măcar orizontul imediat: o criză climatică globală, ce nu mai e de mult iminentă, ci declanșată, de nu chiar jucată deja. Și, mai nou, o criză epidemiologică la fel de globală, cu un aer bizar de apocalipsă în șlapi și capot de casă, ce trage după sine o nouă criză economică – și deci noi provocări social-politice –, ale căror dimensiuni încă nici nu le putem bănuși.

Pe scurt, n-a fost plictisitor, fără doar și poate, și promite să devină tot mai palpitant. Dar cu ce am rămas – ce putem desprinde din această avalanșă de evenimente? Ce tendințe de termen mediu și lung se decelează în spatele lor, care ar fi narațiunea istorico-filosofică în care le-am putea plasa ca momente?

Cum arată deci secolul 21, în tendințele sale esențiale, în sfera social-politică, judecat după prima sa „miniepocă”? Ce e definitoriu și nou – fie și chiar ca o reluare aparte a unor tendințe mai vechi – pentru ultimele două decade, și în ce măsură deschid sau trasează ele anumite tendințe și direcții cu ambiții structurale, epocal-destinale? Sau, poate mai curând și mai degradă: reprezintă oare cu adevărat secolul 21, cel puțin atât cât am trăit și putem anticipa din el, o ruptură semnificativă față de dinamica istorică a deceniilor precedente, sau e doar un *happy '90s* prelungit, o ordine postbelică ce încă se tot fixează, un secol 20 ceva mai lung sau, cine știe, o postistorie de-acum perenă?

Și chiar de-ar fi astfel, cât anticipați că mai avem din ea?

* * *

Acesta a fost textul invitației de a participa la un grupaj despre specificul secolului 21, găzduit în vara lui 2020 de revista *Vatra*. Cum însă răspunsurile primite – precum și, desigur, tema însăși – păreau să tânjească după un orizont editorial ceva mai larg decât paginile unei reviste culturale, în lunile care au urmat am extins invitația și altor autori, iar textele existente (cu excepția câtorva, mult prea fugitive de la bun început) au fost supuse unor revizui, adăugiri și actualizări pentru includerea lor în volum. Paginile care urmează sunt ceea ce a rezultat din acest efort colectiv. În calitate de coordonator, și în lumina experiențelor mele precedente, trebuie să mărturisesc că „moșirea” acestui volum a fost în același timp cea mai ușoară, dar și cea mai dificilă experiență de acest gen. Și oarecum dintr-un același motiv: pe de o parte, cea mai ușoară pentru că tema

însăși – nu doar de actualitate, ci definiția însăși a actualității în ce are ea mai consistent și structural –, precum și invitația permiteau, ba chiar solicitau intervenții cât se poate de libere pe orice aspect relevant al contemporaneității noastre imediate. Or, cine poate rezista la asemenea invitație la înțelepciune, liberă de constrângeri formale (cu sau fără note și referințe, despre secolul nostru în mare, dar și în oricare din detaliile sale semnificative), caucionată parțial împotriva riscului de grandomanie, sau profeții pripite prin chiar convenția anchetei, și despre nimic mai puțin decât însăși lumea de azi și de mâine? Pe de altă parte însă, odată învinse sau măcar suspendate rezervele de prudență auctorială, și odată eliberat filozoful istoriei ce zace, mai refulat, mai relaxat, în fiecare din noi, cum să mai oprești, structurezi și decantezi în secțiuni distincte tot acest zăgaz? După câteva încercări ratate de a-i da o ordine tematică mai clară, pe teme sau pe nivel al abordării, a trebuit să mă recunosc învins. Prin urmare, ordinea textelor de mai jos e, practic, semialeatorie – e ordinea în care le-aș citi eu, urmând anumite contiguități și eco-uri ce se stabilesc între ele, dar ea poate fi rearanjată și apucată de oriunde, după preferințele și interesele fiecăruia. În rest, îmi asum vina pentru „destructurarea” acestui volum, și mă grăbesc să o pasez mai departe – e, desigur, vina secolului nostru că volumul nostru despre el a ieșit la fel de amorf, plurivoc și neguverabil pe cât e și subiectul său.

Alex CISTELECAN

Cronologia anilor 2000

2000:

- Ianuarie: după victoria lui Chavez în Venezuela (1999), un alt președinte socialist (Lagos) câștigă puterea în Chile.
- În Austria, extremistul de dreapta Jorg Haider intră în coaliția de guvernare. Europa amenință cu sancțiuni.
- Februarie: începe criza economică provocată de spargerea bulei acțiunilor pe internet („the dot.com bubble”).
- Martie: Președintele în oficiu Putin câștigă alegerile prezidențiale din Rusia.
- După 22 de ani de ocupație, trupele israeliene se retrag din Liban.
- Descifrarea genomului uman.
- Bashar al-Assad îi urmează tatălui său la conducerea Siriei.
- Iulie: Tratatul de la Camp David, între Ehud Barak și Yasser Arafat, mediate de Clinton, se sfârșesc în eșec, cu Arafat părăsind discuțiile. În septembrie, e declanșată a doua Intifadă. Va dura până prin 2005. Bilanțul: 3000 de palestinieni vs 1000 de israelieni.
- Referendum în Danemarca prin care e respinsă adoptarea monedei euro.
- Octombrie: Milošević e înlăturat de la putere în Serbia, după pierderea alegerilor și demonstrații de masă.
- Noiembrie, George Bush câștigă alegerile, deși pierde la mustață votul popular. Curtea Supremă blochează renumărarea voturilor.
- În România, PSD și Ion Iliescu câștigă alegerile, înlocuind de la putere pe CDR și Emil Constantinescu.

2001:

- Ianuarie, Bush pune presiune pentru atacarea Irakului. În februarie, avioane americane și britanice bombardează baze în Irak.
- Continuă violențele în Palestina. Ariel Sharon, extrema dreaptă, câștigă alegerile în Israel.
- După douăzeci de ani de ocupație, Siria își retrage și ea trupele din Liban.
- Martie: Prin decizia lui Bush Jr., SUA se retrage din Protocolul de la Kyoto.
- 18-22 iulie: mișcarea altermondialistă, lansată spectaculos la Seattle, în 1999, organizează proteste masive la Genova cu ocazia reuniunii G8.
- Septembrie: Scandalul și, în cele din urmă, falimentul ENRON.
- 11 septembrie, atentatul de la WTC și Pentagon. Peste 3000 de morți.
- Scrisori cu antrax trimise la diverse instituții media sau guvernamentale. În 2008, va fi descoperit expeditorul: un microbiolog din US Army.
- Deși autorii atentatului de la WTC sunt în marea lor majoritate saudiți, în octombrie SUA atacă regimul taliban din Afghanistan. Membrii familiei regale saudite, aflați în SUA la data atentatului, li se permite să zboare înapoi acasă, deși toate zborurile sunt oprite în SUA.
- În SUA, intră în vigoare Patriot Act, care suspendă o serie de drepturi constituționale.
- În decembrie, în Afghanistan, guvernul taliban e răsturnat. Este instalat un guvern-marionetă al SUA cu Hamid Karzai la conducere.
- În Olanda, pentru prima dată în lume sunt legalizate căsătoriile între persoane de același sex și dreptul lor de a adopta.
- Primul implant de inimă artificială. Pacientul supraviețuiește 150 de zile.
- 11 decembrie: China devine membră a World Trade Organization.

2002:

- 1 ianuarie: Moneda euro este introdusă în 12 țări europene.
- 29 ianuarie: Bush Jr. introduce conceptul de „axa răului – Iran, Irak și Coreea de Nord”.
- 12 februarie: începe procesul lui Slobodan Milošević în fața Tribunalului de la Haga.
- 1 martie: Începutul invaziei americane în Afghanistan împotriva talibanilor. Prizonierii sunt închiși la Guantanamo.
- 11 aprilie: Încercare de lovitură militară de stat în Venezuela, eșuată. Chavez e readus la putere trei zile mai târziu grație mobilizării păturilor populare.
- 14 aprilie: Israel începe construcția unui zid în jurul Cisiordaniei.
- 5 mai: Jacques Chirac câștigă un al doilea mandat de președinte în Franța, după ce îl învinge în turul doi pe Jean-Marie Le Pen.
- 13 iunie: SUA se retrage din tratatul privind rachetele antibalistice.
- 23 octombrie: Atentat cecen la un teatru din Moscova, încheiat cu un asediu ce produce peste 200 de victime (din care 150 de ostatici).
- 27 octombrie: Lula câștigă detașat alegerile prezidențiale din Brazilia.
- 8 noiembrie: Consiliul de Securitate al ONU adoptă o rezoluție prin care cere dezarmarea Irakului. Cinci zile mai târziu, Saddam Hussein acceptă termenii rezoluției.
- 14 noiembrie: Argentina declară că a intrat în faliment, neputând achita datoriile la Banca Mondială.
- 15 noiembrie: Hu Jintao devine secretar general al Partidului Comunist Chinez.
- 16 noiembrie: Primul caz de SARS-Covid înregistrat în China. Epidemia avea să se răspândească în 29 de țări, producând 774 de decese.
- 21 noiembrie: România, alături de alte state din estul Europei (Bulgaria, Slovacia, Slovenia și țările baltice) sunt invitate să devină membri ai NATO.
- Curtea Supremă din SUA recunoaște că semințele cad sub incidența drepturilor de proprietate (patents), ceea ce-i obligă pe fermieri să cumpere aceste semințe de la companiile care dețin drepturile, cum ar fi Monsanto Corporation.
- Bush și Cheney în campanie intensă pentru atacarea Irakului sub pretextul că deține arme de distrugere în masă.

2003:

- 30 ianuarie: Belgia legalizează căsătoriile între persoanele de același sex.
- 4 februarie: Rămășițele Republicii Federative Iugoslavia își schimbă numele în Serbia și Muntenegru și adoptă o nouă constituție.
- 15 februarie: Irakul invită inspectorii internaționali să vină să inspecteze dacă deține arme de distrugere în masă. Proteste de masă (cu milioane de participanți) în marile orașe occidentale împotriva invadării Irakului.
- Coreea de Nord se retrage din Tratatul de nonproliferație atomică.
- Martie: Continuă demonstrațiile masive pentru pace din Europa și SUA. Membrii Consiliului de Securitate ONU (Franța, Germania, Rusia) nu consideră invazia Irakului o opțiune. Pe 19 martie, SUA și Marea Britanie, alături de o coaliție din care fac parte și România și celelalte state din estul Europei, atacă Irakul. Franța și Germania condamnă intervenția. În mai puțin de o lună, Bagdadul e cucerit. În decembrie, Saddam Hussein e capturat. Transferul puterii spre irakieni și alegerea unui nou guvern întârzie; haos în Irakul ocupat, jafuri, atentate și violențe. SUA desființează armata și poliția irakiene și concediază 50 000 de baathiști din structurile statale – punând astfel bazele pentru radicalizarea sunnită și nașterea ISIS câțiva ani mai târziu.
- 25 mai: Nestor Kirchner, centru-stânga, câștigă alegerile prezidențiale din Argentina, inaugurând dinastia Kirchner (2003-2010).
- 10 august: pentru prima dată în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord se înregistrează o temperatură de peste 100°F. La Paris, a doua zi, un val de căldură de 44°C lasă 140 de morți.
- 12 septembrie: Libia declară că renunță la programul de înarmare și își recunoaște responsabilitatea pentru un atentat din Scoția în 1988, pentru care plătește și daune. Începutul reconversiei lui Gaddafi în aliat al Occidentului.
- 14 septembrie: Suedia respinge printr-un referendum adoptarea monedei euro.
- 7 octombrie: Arnold Schwarzenegger devine guvernator al Californiei.
- În Franța, izbucnește dezbaterile legate de voalul islamic în școli, după ce două fete sunt exmatriculate.

2004:

- Februarie: Mark Zuckerberg lansează platforma Facebook.
- În Haiti, președintele Aristide e înlăturat printr-o lovitură de stat a dreptei, susținută de SUA.
- 11 martie: Mai multe atentate revendicate de Al-Quaeda pe trenurile din Madrid, soldate cu aproape 200 de victime. Partidul Popular, care a susținut și a participat la invazia în Irak, pierde alegerile.
- 29 martie: Șapte state din estul Europei, printre care și România, se alătură NATO.
- 1 aprilie: Google lansează Gmail.
- 30 aprilie: transpar în presă abuzurile și tortura de la Abu Ghraib. Ca reacție, se interzice folosirea camerelor de filmat în armata americană.
- 1 mai: Cipru, Cehia, Ungaria, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia și țările baltice devin membre ale UE.
- Iulie: Senatul SUA recunoaște că nu au existat arme de distrugere în masă în Irak.
- 1 septembrie: Teroriști ceceni iau sute de ostatici într-o școală din Beslan, Rusia. Două zile mai târziu, confruntarea se soldează cu peste 340 de morți.
- 2 noiembrie: Bush Jr. e reales președinte.
- 11 noiembrie: Moare Yasser Arafat, liderul Organizației pentru Eliberarea Palestinei.
- 22 noiembrie: Începutul „revoluției portocalii” din Ucraina, cu proteste de masă denunțând fraudarea alegerilor. Viktor Iușcenko, pro-european, va deveni noul președinte.
- Uraganul Ivan lovește Cuba – peste 1.5 milioane de locuitori sunt evacuați, 20 000 de locuințe sunt distruse, dar nu se înregistrează niciun deces. ONU laudă Cuba ca model de pregătire și luptă cu uraganul.
- În România, Traian Băsescu și coaliția PDL-PNL câștigă alegerile.

2005:

- În SUA, începe bula economică a vânzărilor imobiliare pe credit.
- Aprilie: Moare Papa Ioan Paul al II-lea. Ratzinger devine noul papă Benedict.

- Bulgaria și România semnează Tratatul de aderare la UE.
- 5 mai: Tony Blair câștigă al treilea mandat consecutiv de premier al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.
- Referendumuri în Franța și Olanda pe marginea noii Constituții europene – în ambele țări documentul este respins. Constituția e formal abandonată și va fi adoptată ulterior ca Tratatul de la Lisabona, fără consultare populară.
- 7 iulie: Atentate teroriste Al-Qaeda la sistemul public de transport din Londra, soldate cu 52 de morți.
- August: Uraganul Katrina face ravagii în New Orleans (SUA), peste 1800 de morți.
- 12 septembrie: Israel își retrage trupele din Fâșia Gaza.
- 30 septembrie: Parlamentul Cataloniei adoptă un nou proiect de autonomie a regiunii.
- Un ziar din Danemarca publică caricaturi cu profetul Mahomed, provocând proteste în toată lumea arabă.
- 22 noiembrie: Angela Merkel devine cancelar în Germania, în fruntea unei coaliții CDU/CSU și SPD.
- 27 octombrie: Începutul unor revolte violente ale tinerilor de la periferiile orașelor franceze, după ce doi tineri mor electrocuțați, urmăriți fiind de poliție. Cca 500-600 de mașini incendiate în fiecare noapte.
- În decembrie, primele alegeri „libere” în Irak. Câștigă o coaliție de șiiți și kurzi; sunniții nu participă la vot.
- În Iran, câștigă președinția Ahmadinejad, aripa radical islamică. La putere, intensifică programul de înarmare nucleară.

2006:

- 22 ianuarie: Evo Morales câștigă alegerile în Bolivia. Va naționaliza câmpurile de gaze.
- 25 ianuarie: Primele alegeri libere din Palestina cu participarea Hamas sunt câștigate de către gruparea islamistă. „Comunitatea internațională” și Israelul, care au sprijinit masiv financiar și logistic organizația Fatah, nu recunosc rezultatele alegerilor, iar în vară

forțele israeliene atacă Fâșia Gaza și arestează mai mulți membri ai guvernului și parlamentului palestinian.

- 11 aprilie: Mahmoud Ahmadinejad anunță că Iranul a reușit să producă uraniu îmbogățit.
- 21 mai: Muntenegru decide printr-un referendum independența față de Serbia.
- 31 iulie: Fidel Castro îi cedează puterea fratelui său, Raul Castro.
- 18 septembrie: Prim-ministrul de centru-stânga al Ungariei, Ferenc Gyurcsany, recunoaște într-o înregistrare că partidul său a mințit în alegeri. Proteste îndelungi și susținute împotriva guvernului, în fruntea cărora se află Viktor Orbán și Fidesz.
- 4 octombrie: Se lansează platforma Wikileaks.
- 9 octombrie: Coreea de Nord face primul test nuclear.
- 5 noiembrie: Saddam Hussein e condamnat la moarte.
- 12 noiembrie: Fosta republică sovietică Osetia de Sud votează într-un referendum independența față de Georgia.
- În Irak, media atentatelor și atacurilor insurgenților ajunge la peste 100 pe zi.
- SUA începe să construiască 700 de mile de gard la granița cu Mexic.

2007:

- 1 ianuarie: România și Bulgaria se alătură UE. Slovenia adoptă moneda euro.
- 9 ianuarie: Apple lansează iPhone.
- 16 mai: Sarkozy câștigă alegerile și devine președinte în Franța.
- Iunie: În Marea Britanie, Tony Blair demisionează după trei mandate ca prim-ministru și e înlocuit de Gordon Brown.
- 14 iulie: Rusia se retrage din tratatul european privind armele convenționale.
- Septembrie: În Marea Britanie, panică în sectorul financiar după ce banca Northern Rock e la un pas de faliment.
- 9 octombrie: Indicele bursier Dow Jones ajunge la cel mai ridicat nivel din toate timpurile.

- În România, conflictul dintre președintele Băsescu și guvernul lui Tăriceanu ajunge la apogeu, culminând cu un referendum în noiembrie – nevalidat din lipsă de cvorum – pentru introducerea sistemului de vot uninominal în alegeri.

2008:

- 17 februarie: Kosovo își declară independența.
- 7 mai: Medvedev devine președinte al Federației Ruse și îl numește pe Vladimir Putin prim-ministru.
- 12 iunie: Într-un referendum, Irlanda respinge Tratatul de la Lisabona.
- August: Georgia atacă Osetia de Sud. Trupe rusești intră în Osetia de Sud, Abhazia și părți din teritoriul Georgiei. Saakașvili își retrage forțele și semnează un armistițiu. În ciuda încurajărilor (de dinaintea conflictului) și a susținerii verbale (din timpul lui) pentru partea georgiană, NATO nu intervine. În schimb, anunță instalarea unui scut antirachetă în Polonia.
- 11 august: E lansată platforma Airbnb.
- 15 septembrie: Falimentul Lehman Brothers, începutul oficial al „Marii Recesiuni”. La finele lunii, un prim *bail out* de 700 de miliarde de dolari este respins în Congresul american. Indicele Dow Jones înregistrează cea mai mare scădere din toate timpurile. Două zile mai târziu, Congresul aprobă un *bail out* extins pentru instituțiile financiare. Toate bursele din lume sunt în căderi spectaculoase.
- În octombrie, guvernul Islandei naționalizează cele mai mari trei bănci de pe insulă.
- 20 noiembrie: Congresul american refuză să acorde un *bail out* similar, dar considerabil mai mic (25 de miliarde) coloșilor (Ford, GM, Chrysler) industriei auto americane. Pe 23 noiembrie, același Congres sare cu 20 de miliarde în ajutorul Citigroup și promite alte 800 de miliarde băncilor pentru a susține creditarea.
- O a doua încercare de a ajuta producătorii auto cu 17 miliarde și de a-i salva astfel de la faliment cade în Congres pe 11 decembrie. În schimb, pe 19 decembrie, Federal Reserve pune la dispoziția fondurilor de investiții și instituțiilor financiare alte 200 de miliarde.

- Noiembrie: Barack Obama este ales președinte al Americii. Primul președinte de culoare din istoria SUA își populează imediat administrația cu figuri ale regimurilor precedente Bush și Clinton.
- 14 decembrie: La o conferință de presă în Bagdad, un jurnalist irakian aruncă un papuc după Bush, dar îl ratează la milimetru.
- Pe 28 decembrie, la câteva zile după expirarea armistițiului cu Hamas, Israel atacă Gaza – 300 de morți. Bilanțul final al conflictului, stabilit în ianuarie 2009: 1330 de palestinieni la 13 israelieni.

2009:

- Scandalul Bernie Madoff – scheme piramidale la cel mai înalt nivel al sferei financiare americane.
- Microsoft concediază 5000 de angajați. 600.000 de locuri de muncă pierdute în SUA numai în ianuarie.
- 22 ianuarie: Obama semnează un ordin executiv de închidere a tuturor închisorilor secrete administrate de CIA, printre care și Guantanamo. Actualmente centrul de detenție de la Guantanamo funcționează în continuare.
- Se semnează Inițiativa de la Viena, prin care băncile occidentale promit să nu se retragă (așa cum amenințau) de pe piețele est-europene cu condiția ca statele din regiune să adopte măsuri de austeritate și să-și asuma povara datoriilor din sectorul financiar privat.
- Februarie: Benjamin Netanyahu devine prim-ministru al Israelului.
- Incendiile de vegetație din Australia produc peste 200 de victime.
- Congresul american votează încă un pachet de 800 de miliarde de dolari de bail out destinat instituțiilor financiare, și alte 75 de miliarde destinate victimelor crizei imobiliare. Obama anunță planul bugetar, cu tăieri serioase la sănătate, educație și energie regenerabilă, principalii piloni ai campaniei sale electorale.
- 650.000 de locuri de muncă dispar în luna februarie în SUA. Guvernul cere – și obține – demisia directorului executiv GM și presează pentru un *gunshot wedding* între Chrysler și Fiat, recomandând totodată restructurarea radicală a sectorului auto.
- Japonia înregistrează cea mai mare cădere economică (-13% PIB) de după război.

- 27 martie: Obama promite că va retrage toate trupele americane din Irak până în 2010. Deocamdată trupele sunt tot acolo.
- 31 martie: 200 de refugiați mor înecați încercând să ajungă în Europa din Libia.
- Compania americană de asigurări AIG raportează pierderi de 60 de miliarde. După ce primește, cumulativ, 170 de miliarde de la guvern, compania anunță bonusuri de 165 de milioane pentru managerii ei.
- 660.000 de joburi pierdute raportate în SUA în luna martie.
- 2 aprilie: Reuniune G20: liderii politici ai lumii promit 1.1 mii de miliarde \$ pentru ieșirea din criză și se angajează, totodată, la reglementarea strictă a sectorului financiar și închiderea paradisurilor fiscale.
- Economia americană înregistrează o contracție de 6,1% în primul trimestru. Goldman Sachs, JPMorgan și Well Fargo raportează, în schimb, primele profituri de după declanșarea crizei.
- Albania și Croația intră în NATO.
- 540.000 de joburi pierdute în aprilie în SUA. Africa de Sud raportează o scădere a PIB-ului cu 6,4% în primul trimestru.
- Iunie: Alegerile pentru Parlamentul European sunt câștigate de dreapta conservatoare, cu o participare la vot aflată la recordul negativ de 43%.
- Mahmoud Ahmadinejad câștigă un nou mandat în Iran, după alegeri contestate vehement pentru fraude. Reprimarea protestelor se soldează cu 17 decese.
- Președintele Hondurasului, Manuel Zelaya, este înlăturat de la putere ca urmare a unei lovituri de stat sprijinită de SUA.
- General Motors declară faliment.
- Iulie: Rusia oferă acces în spațiul său aerian avioanelor americane care operează în Afghanistan.
- Obama primește Premiul Nobel pentru Pace.
- În Germania, Angela Merkel câștigă un nou mandat de cancelar.
- În octombrie, administrația americană raportează că, din sutele de miliarde de dolari pompate în economie, a reușit să creeze 30.000 de locuri de muncă.
- Într-un raport ONU, se arată că o cifră record – 1 miliard de oameni pe glob – trăiesc în condiții sub limita subzistenței.